

429: El Öpmek Caiz midir?

Ömer Faruk

29 Oca, 2019

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum ve rahmetullah. Hocam, büyüklerin elini öpmemizde bir sakınca var mıdır? Allah razı olsun.

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullahi ve berakatuh.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ، الْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ، وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰی رَسُوْلِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی آلِهِ
وَصَحْبِهِ أَجْمَعِیْنَ

Kimi alimler el öpmeyi mekruh görmüşlerdir. Zira zayıf bir rivayette de geçtiği üzere kibirli kafirler ellerini öptürürler. Bu görüşte olanlardan birisi olan Süleyman b. Harb (*rahimehullah*) bunu küçük bir secde olarak görmüştür.

Kimi ulema ise, anne ve baba olmalarından ötürü ebeveynin, adaletinden ötürü adil yöneticinin, ilminden ötürü alimin ve hocanın, zühdünden ötürü zahidin, yaşından ötürü büyüğün, kısacası saygıyı ve hürmeti hak eden herkesin elini öpmekte bir sakınca olmadığını söylemişleridir.

Ancak el öpmeye cevaz veren alimler, zenginlik gibi dünyevi bir vasıftan ötürü veya dünyalık bir menfaat elde etmek ya da teberrük (*bereket talep etmek*) amacıyla öpülmemesini, keza eli öpülecek kişinin elini uzatmamasını, el öpmenin, eli öpülen kişiyi tazimde aşırıya gitmeye sevk etmemesini ve eli öpülenin fitneye düşmesine/kibirleşmesine yol açmamasını şart koşmuşlardır.

İbn Hacer el-Askalânî (*rahimehullah*) "*Fethu'l-Bârî*"de (11/56) şunları kaydetmiştir:

"İbn Battâl (rahimehullah) şöyle demiştir: "...Alimler el öpme konusunda ihtilaf etmişlerdir; İmam Malik (rahimehullah) bunu ve bu konuda gelen rivayetleri kabul etmemiştir. Diğer alimler ise buna cevaz vermiş, İbn Ömer (radiyallahu anhum)'dan gelen rivayeti delil göstermişlerdir, şöyle ki; onlar savaştan firar ederek dönmüş ve "bizler firar etmiş olanlarız (helak olduk.)" demişlerdi. Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem) de (Enfâl 16. ayete atıfta bulunarak) şöyle dedi: "Bilakis siz (savaşa) tekrar dönenlersiniz. Ben müminlerin diğer bir grubuyum (yani düşmana karşı savaşmak için bana katıldınız, bir sıkıntı yok.)" İbn Ömer: "Bunun üzerine elini öptük." demiştir. (Buhârî; el-Edebu'l-Mufred, Ebu Dâvûd.)

Ebu Lübâbe, Ka'b b. Malik ve Ka'b'ın diğer iki arkadaşı (*radiyallahu anhum*),

Allah Teâlâ onların tevbelerini kabul ettiği zaman Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in elini öpmüşlerdir.

Ömer (*radiyallahu anh*) (*Şam'a*) geldiğinde Ebu Ubeyde (*radiyallahu anh*) O'nun elini öpmüştür.

İbn Abbâs (*radiyallahu anhuma*) (*katırına binmesi için*) Zeyd b. Sabit (*radiyallahu anh*)'ın üzengisini tutunca Zeyd O'nun elini öpmüştür (*ve şöyle demiştir: "Nebi'mizin ehl-i beytine böyle yapmakla emrolunduk."*)

El-Ebherî (*rahimehullah*) şöyle demiştir: "*Malik'in bunu kerih görmesi kibirlenme ve gururlanma şeklinde olduğu zamandır. Dininden veya ilminden veya şerefinden (saygınlığından) ötürü Allah'a yakınlaşma (sevap elde etme) kastıyla olmasına gelince ise bu caizdir."*

İbn Battâl şöyle devam etmiştir: "*Tirmizî (rahimehullah) Safvân b. Assâl hadisini aktarmıştır, şöyle ki; iki Yahudi Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'e gelmiş ve O'na dokuz ayet hakkında sormuşlardı... (Hadisin sonunda şöyle geçer:) "Bu cevap üzerine Nebi (sallallahu aleyhi ve sellem)'in elini ve ayağını öptüler." Tirmizî bu rivayet hakkında: "Hasen sahih'tir" demiştir."*

Daha sonra İbn Hacer bu delillere ek olarak Ebubekr b. el-Mukri'nin (*rahimehullah*) el öpmekte bir beis olmadığına dair topladığı rivayetlerden 9'unu zikretmiştir. Bunlardan ilkinde, Abdulkays heyetinin Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in yanına geldiklerinde hemen bineklerinden inip O'nun elini ve ayağını öptükleri ifade edilmektedir. Bundan sonra zikrettiği üç rivayet, sahabilerin Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in elini öptüklerine dair olup, beşinci olarak zikrettiği rivayet ise O'nun başının ve ayağının öpülmesinden bahsetmektedir.

İbn Hacer bu delilleri serdettikten hemen sonra Nevevî'nin (*rahimehullah*) şöyle dediğini nakletmiştir: "*El öpmeye gelince; şayet bu, el sahibinin zühdünden ve salahından veya ilminden veya şerefinden veya buna benzer dini vasıflarından ötürü ise bu müstehabtır. Şayet dünyalığından, zenginliğinden, kuvvetinden, (dünya ehli yanındaki) makamından ve buna benzer vasıflarından dolayı ise bu şiddetli bir kerahetle mekruhtur. El-Mütevellî (rahimehullah) bunun hakkında: "caiz değildir" demiştir. Bu sözünün zahirinden anlaşılın haram olduğudur." [1](#)*

Ahmed b. Hanbel'in oğlu Abdullah (*rahimehumallah*) şöyle söylemiştir: "*Âlimlerden, fakihlerden, muhaddislerden, Haşimoğullarından, Kureyş'ten ve Ensar'dan birçok kimseyi babamı öperken gördüm; onlardan bazıları elini, bazıları başını öpüyor ve O'nun dışındaki fakihlerden hiç kimseye yaptıklarını*

görmediğim bir şekilde O'na saygı gösteriyorlardı.”

Necdî davet alimleri, el öpmenin bazı zamanlar yapılabileceğini, fakat bunun adet haline getirilmemesi, devamlı yapılmaması gerektiğini belirtmişlerdir. Çünkü Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in veya bir başkasının elini öpmek sahabenin adetinden değildi. İnsanların Nebi (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e karşı en saygılı olanları sahabiler bunu nadiren yapıyorlar, adet haline getirerek sürekli yapmıyorlardı. Ayrıca bunu devamlı yapmak, eli öpülen kişinin kibirlenmesine, el öpenin de elini öptüğü kimseyi tazimde aşırıya kaçmasına yol açabilir. Yine bu adet haline getirildiğinde, sahabenin devamlı yaptığı musafaha sünneti işlevsiz hale getirilmiş olacaktır.

İlim ehlinden kimileri, sıradan bir Müslümanın İslam'ından ötürü (*ona değer vermek için*) elini öpmekte de bir beis olmadığını söylemişlerdir.

Ve'l-hamdu lillâhi Rabbi'l-âlemîn.

[1](#) Nevevî'nin bu sözleri İbn Hacer'in naklettiği şeklinden değil, O'nun "*Ravdatu't-Tâlibîn*" (13/438) isimli eserindeki halinden tercüme edilmiştir.